

INAUGURACIÓ DEL CURS 2021-2022 DE LA UNIVERSITAT DE GIRONA I DEL SISTEMA UNIVERSITARI CATALÀ

Molt Honorable President de la Generalitat de Catalunya,
Honorable Consellera de Recerca i Universitats,
presidenta del Consell Social de la Universitat de Girona,
alcaldessa de Girona,
president de la Diputació de Girona,
distingides autoritats civils i acadèmiques,
amigues i amics,

La inauguració d'un nou curs és un acte solemne, probablement un dels actes més solemnes en l'àmbit acadèmic. És el moment en què donem la benvinguda a un nou curs acadèmic i ho fem amb solemnitat i amb un marcat caràcter festiu.

A l'antiga Roma, la *inauguratio* era la cerimònia amb què es donava entrada a un nou ciutadà en el col·legi dels àugurs. Els àugurs eren persones suposadament cultes, hàbils en l'art de l'endevinació. Eren consultades sobre l'oportunitat del moment o sobre la bondat del futur i, és clar, es caracteritzaven per donar bons o mals auguris.

Avui inaugurem el nou curs acadèmic de la Universitat de Girona i del sistema universitari català. Jo no sé com interpretarien avui els àugurs el futur de la Universitat de Girona, del sistema universitari català i de la nostra societat en general, i tampoc crec que hàgim d'especular. De fet, els àugurs, des del seu punt de vista, tampoc especulaven: senzillament, es basaven en uns coneixements inconsistents.

Dos mil anys després, el mètode científic, el judici ponderat sobre les certeses que deriven de l'experiència i de l'anàlisi rigorosa de les coses, ens dona més garanties per traçar el rumb. El mateix Sèneca deia: «Si no saps cap on dirigir el teu vaixell, els vents no et seran favorables.»

Sabem cap on volem pilotar el vaixell del sistema universitari. Ho sabem molt bé. I avui no vull deixar passar l'ocasió de la presència del Molt Honorable President de la Generalitat i de l'Honorable Consellera de Recerca i Universitats per demanar-los la màxima complicitat en aquest nostre viatge, que és del tot compartit, i per demanar-los que converteixin els bons auguris en el suport polític i econòmic necessari perquè el vaixell de les universitats arribi a bon port.

Si fem una anàlisi del nostre entorn segurament estareu d'acord amb mi que s'albira a curt termini un futur caracteritzat per la crisi i la complexitat.

En el context global veiem constantment inestabilitats i tensions geopolítiques, règims polítics poc democràtics que provoquen crisis humanitàries, estrès en el model productiu per la sobreexplotació del planeta i esgotament de les primeres matèries, i creixement de les desigualtats socials. A aquests aspectes prou endèmics cal afegir-hi una nova crisi sanitària provocada per la covid-19, amb moltes derivades socials i econòmiques, i una crisi ambiental global amb conseqüències dramàtiques.

A més, s'hi afegeix la dificultat que tenim com a país de recuperar-nos de la crisi econòmica global del 2007 i les incerteses polítiques del difícil encaix de Catalunya a Espanya, amb dirigents polítics i socials exiliats i represaliats.

Però les crisis cal entomar-les, passar a l'acció i cercar solucions, sumar intel·ligències que ens permetin sortir-ne reforçats com a societat i com a humanitat. Podem continuar deixant passar el temps, ancorats en la comoditat, o podem prendre partit, avançar-nos als esdeveniments que regiran el nostre futur, fixar el rumb i cercar bon vent. I com a governants tenim aquesta responsabilitat: la responsabilitat d'encoratjar, estimular i imprimir actitud positiva perquè tots plegats arribem a bon port.

El primer aspecte de què us vull parlar és la innovació. La innovació és la clau del desenvolupament social i econòmic i del creixement intel·lectual. De fet, hem evolucionat com a humanitat gràcies a la curiositat, gràcies a la nostra capacitat d'imaginar.

La Universitat està permanentment innovant en coneixement. A la universitat es crea i es desenvolupa el coneixement a través de la recerca, se socialitza a una nova generació de ciutadans a través de la docència i es difon en benefici de la societat i dels sectors socioculturals i socioeconòmics.

La innovació ha de ser la pauta diària de tots i cadascun de nosaltres, i això només s'assoleix estimuland-la des dels equips directius i formant i capacitant totes les persones que conformen la comunitat universitària. Ens cal una autèntica cultura innovadora.

Estic parlant de transparència, informació pública, eficiència i participació vers una administració completament digital.

Estic parlant de fer confiança als equips de professorat que generen passió per aprendre i oferir-los la possibilitat de treballar de forma més autònoma, per tal

que puguin aplicar les eines d'un aprenentatge adaptat a l'estudiantat i amb noves metodologies docents adaptades a les tendències que demana la societat.

Estic parlant de fer polítiques que contribueixin a estimular l'activitat investigadora, cuidant i acompanyant els investigadors i les investigadores en l'èxit i en el fracàs, i fer polítiques que facilitin la col·laboració, la recerca interdisciplinària, el treball en xarxa amb altres institucions i la recerca èticament i socialment responsable.

Estic parlant de garantir la renovació de les infraestructures docents i de recerca, imprescindible per donar el servei públic que es mereixen el nostre estudiantat i la societat i per mantenir la competitivitat internacional de la nostra recerca.

El segon aspecte que considero imprescindible és la qualitat. En les darreres dècades hem aplicat una política expansiva en nombre d'estudis i nombre d'estudiants, motivada per un creixement de la població i per la universalització de l'educació superior.

Aquest model s'està esgotant. L'IDESCAT anuncia un tomb demogràfic. Les dades mitjanes preveuen una estabilització de la població a Catalunya el 2050 al voltant dels 9 milions d'habitants, i alguns indicadors més pessimistes estimen una davallada de la població a partir del 2030.

No em malentengueu, no estic dient que hàgim fet les coses malament. Les hem fetes bé; de fet, les universitats catalanes estan entre les millors universitats en rànquings nacionals i internacionals. Hem prestigiat les universitats i Catalunya s'ha situat entre els països amb un percentatge més alt de població amb estudis d'educació superior. Però ara cal adaptar-nos, canviar el focus, i per tant canviar el nostre model universitari; hem de migrar d'un model universitari basat en la quantitat cap a un model que estimuli la millora constant de la qualitat, una qualitat per a una universitat més inclusiva, més accessible i més respectuosa per a totes les persones.

Estic parlant d'un model de finançament de les universitats que promogui la qualitat i que impregni tota l'estructura universitària, docència, recerca i gestió, des de les universitats fins als centres docents i els departaments.

Estic parlant de la requalificació de l'estructura de personal, de plans integrals i intensius de formació, i del reconeixement de la qualitat en la carrera professional del personal.

Estic parlant d'estar al capdavant a desenvolupar polítiques d'adaptació als estàndards internacionals i d'obtenció de segells de qualitat, que ens prestigien com a institucions i visibilitzen la bona feina.

El tercer aspecte, i del tot determinant, és la gestió dels talents. Les institucions no són res sense les persones. Aquesta afirmació pren tota la seva rellevància en l'arrel etimològica del mot *universitat*. Universitat prové del llatí *universitas* –el tot– fent referència a una comunitat de professorat i estudiantat que comparteixen objectius comuns al voltant del coneixement.

Hem d'entendre i posar en valor que les universitats som organitzacions integrades per persones capaces d'identificar els reptes que planteja la societat i proposar-hi solucions innovadores.

Ho hem demostrat. Gràcies a la ciència hem fet front com a societat a una pandèmia global. Una pandèmia que ha fet trontollar la nostra societat en les esferes emocional, social, econòmica i sanitària. Com a comunitat universitària hem fet un esforç ingent per adaptar-nos al nou context i garantir la nostra vocació de servei. A vegades, i desgraciadament massa sovint, amb embats en direccions completament oposades, segons com evolucionava la pandèmia.

Vull aprofitar aquest moment del discurs per agrair-vos, a totes i tots, comunitat universitària, el vostre compromís amb la Universitat; vull tenir un record per totes les persones, companys i amics que ens han deixat; i, també, vull demanar disculpes pels errors que hàgim comès i per la insatisfacció que hàgim pogut generar. Us puc assegurar que ho fem tan bé com sabem, i que no escatimem dedicació ni compromís.

Aquesta crisi sanitària també ha servit per empoderar les persones. Hem vist que la lluita contra la pandèmia no és la lluita d'uns quants: és la lluita de tots. Cada responsabilitat individual ha contribuït a fer navegar el vaixell per esquivar el temporal de la covid. Les universitats hem de prendre consciència que som una organització que ajuda el seu personal a créixer professionalment i que, amb les persones, creix al mateix temps la institució; una universitat que s'ocupa i es preocupa de les persones, que les cohesiona entorn d'un projecte que els és i que es vol comú; una organització que no deixa ningú enrere pel fet de tenir una situació personal complicada.

En definitiva, en el si de la comunitat universitària és indispensable crear i mantenir un entorn de confiança, còmode i il·lusionant, amb reconeixement i retiment de comptes, on les regles siguin clares i compartides, i on tothom pugui fer la seva aportació per millorar en docència, en recerca, en transferència, en gestió, en creació de riquesa, en cultura, en compromís social, en extensió universitària.

I tot això com es concreta, doncs?

Estic parlant de promoure i reconèixer el gaudi de qui ensenya, de qui aprèn, de qui investiga, de qui gestiona. Probablement, disposar del context per poder ser feliç estudiant, treballant o vivint la universitat és el factor de qualitat universitària més rellevant.

Estic parlant d'una representació plena de l'estudiantat en el govern i en la vida universitària, com a millor garantia per a una universitat millor.

Estic parlant de polítiques clares de captació i retenció del talent, fent adequadament el relleu generacional i la transmissió de coneixement entre generacions, per assentar avui les bases del que volem ser demà.

Estic parlant de seguir treballant de manera decidida per un accés universal a l'educació superior i per una universitat igualitària i inclusiva, perquè així es reforça la nostra vocació de servei públic transversal per assolir una societat que només és plena si és diversa.

Finalment, el quart i darrer aspecte de què us vull parlar és el compromís social.

Entenem el compromís social com totes les accions que ens porten a un món més equitatiu. Compromís social vol dir treballar perquè totes les persones tinguin igualtat d'oportunitats: igualtat per a les dones, per a col·lectius vulnerables o minoritzats socialment o culturalment, per a persones amb discapacitats, o necessitats específiques, o problemes de salut; i també per tenir cura del planeta, del nostre món, que és l'espai que ens acull com a persones. Hi ha un encaix molt notable entre el compromís social i els objectius de l'Agenda 2030.

Som una universitat compromesa i socialment responsable, i avui n'heu tingut un nou exemple. Les lliçons inaugurals han de ser això: un altaveu de reivindicació, de denúncia, si em permeteu, que ens arribi al cor, que ens estimuli per aconseguir una societat més justa, que treballa constantment per la supressió de les desigualtats. I amb aquest objectiu dediquem les lliçons inaugurals a temes essencials, que haurien de formar part de l'ADN de qualsevol societat moderna. Així, les dues darreres inauguracions de curs les hem dedicades a la crisi dels refugiats, amb la participació d'Òscar Camps, i a la igualtat de gènere, amb la participació de Cristina Fallaràs. Avui l'hem dedicada a l'educació inclusiva per a un accés universal a l'educació, i hem tingut l'honor de comptar amb Roser Salavert, a qui vull donar les gràcies per la seva conferència, que ens ha d'inspirar i estimular a seguir treballant en la bona direcció.

El compromís social agafa una nova dimensió i esdevé compromís comunitari quan aquesta vocació s'impregna en el territori. Les universitats som institucions al servei del país i hem de posar la mirada en el territori. La societat demana a la universitat lideratge per afrontar els reptes del futur, que siguin un referent en el

territori i un motor de progrés, treballant en xarxa amb la resta d'agents territorials, socials, culturals i empresarials.

Més concretament:

Estic parlant de treballar per una recerca ètica i responsable socialment, que respongui i actuï per resoldre reptes socials.

Estic parlant de posar l'accent en el nostre compromís comunitari i fomentar el desenvolupament sostenible, econòmic i social, de les regions del coneixement i del país, integrant, visibilitzant i difonent els mandats de l'Agenda 2030 i els objectius de desenvolupament sostenible.

Estic parlant de reforçar la nostra reflexió crítica, el coneixement científic i contrastat, des de la universitat a la ciutadania, en els temes transcendents de país i de debat social.

Estic parlant de fer polítiques d'atenció al vulnerable, de cuidar la salut emocional postpandèmia del nostre estudiantat, de treballar per una universitat inclusiva.

Estic parlant del nostre compromís com a país d'acollida.

Estic parlant de denunciar les injustícies.

Estic parlant de fer la nostra aportació, en tot allò que sabem fer, per una societat més justa, més lliure, més inclusiva, més solidària i més democràtica, que tingui sempre presents els drets fonamentals de les persones.

En resum, i vaig acabant, si he posat l'accent en aquests quatre conceptes –la innovació, la qualitat, la gestió del talent i el compromís social– és perquè, més enllà del suport polític i el finançament que reclamem perquè són del tot necessaris, la UdG assumeix públicament un compromís ferm d'abocar tota la seva capacitat de treball a continuar enfortint una universitat capdavantera en aquests quatre eixos.

Avui celebrem la inauguració del curs 2021-2022 del sistema universitari català; alhora, enguany celebrem el 30è aniversari dels acords del Parlament de Catalunya de desembre de 1991 de creació de la Universitat de Lleida, de la Universitat Rovira i Virgili i de la Universitat de Girona. Celebrem, doncs, tots plegats, aquesta inauguració de curs, celebrem aquest aniversari i treballem conjuntament perquè es compleixin els bons auguris.

[Declaro inaugurat el curs acadèmic 2021-2022 de la Universitat de Girona.]
CONCRETAR SI AQUESTA FRASE LA DIU EL PRESIDENT – DARRERA
INTERVENCIÓ

Que tinguem un molt bon curs.

Gràcies,

Quim Salvi
Rector
Universitat de Girona

Girona, 23 de setembre de 2021